

здійснити переклад на українську мову усіх його творів і комплексне літературознавче дослідження літературної спадщини.

Література: І.Савчук 1993: Савчук О. Поет-гуманіст Павло Русин з Кросна / Савчук О. // Європейське Відродження та українська література XIV – XVIII ст. – К., 1993, – С. 126 – 150.; Українська поезія XVI століття. – К., 1987. – С. 41–45.; Циганок 1999: Циганок О. М. З історії латинських літературних впливів в українському письменстві XVI – XVIII ст. / Циганок О. М. – К., 1999. – 104 с.» «Gorzowski 2000: Albert Gorzkowski. Paweł z Krosna: Humanistyczne peregrynacje krakowskiego profesora / Gorzkowski A. – Kraków, 2000. – 348 s.; .CAPPL 1887: Pauli Crosnensis atque Johannis Visliensis carmina. /Edidit B. Kruczkiewicz. – Corpus Antiquissimorum poetarum Poloniae Latinorum (CAPPL). – Т. II. – Cracoviae, 1887. – ss. XLVI, 234.; Cytowska 1962: Pauli Crosnensis Rutheni carmina. /Ed. M. Cytowska. – Varsoviae, 1962. – 212 s.

Ю.О. Шакура

УДК 821.161.2 Укр 7:82.09

Поема «Кассандра» Лесі Українки у рецепції В.Резанова

У статті розглядається питання рецепції міфологічних образів у творчості Лесі Українки на основі драматичної поеми «Кассандра». Звернуто увагу на своєрідність інтерпретації античних образів і сюжетів у відповідності до тогочасних культурних та політичних подій.

Ключові слова: *Леся Українка, драма, трагедія, поема, символ, образ, сцена, дослідження, міф, Античні часи.*

The reception of mythological images in Lesya Ukrainka's creative works, in the drama "Kassandra" is analyzed in the article. The closer look is given to the originality of the interpretation of antique images and scenes in accordance with the political and cultural events of that time.

Key words: *Lesya Ukrayinka, drama, tragedy, poem, symbol, appearance, stage, research, myth, Ancient times.*

Леся Українка ознаменувала цілу епоху в житті українського народу кінця XIX — початку XX століття. Її творчість різнобарвна, насичена різними жанрами, сюжетами, її стиль неповторний.

Постановка проблеми. Важливе місце у творчому доробку письменниці займають запозичені з античної міфології образи-символи. Досліджень античних мотивів творчості письменниці в

українському літературознавстві багато. Але до сьогодні залишаються не дослідженими принципово відмінні від традиційних погляди відомого дослідника, літературознавця Володимира Резанова.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням питання використання елементів античної трагедії у творчості письменниці займались А.Музичка, М.Зеров, В.Резанов, О.Турган, О.Бабишкін, Л.Зелінська, Я.Поліщук, Т.Гундорова, А.Криловець О.Рисак і продовжують займатись сучасні літературознавці. Цікавим поглядом на символи та образи драми «Кассандра» є праця В.Резанова «Леся Українка, сучасність і античність», яка раніше ніколи не досліджувалась, що і зумовило актуальність нашого дослідження.

Метою нашої розвідки є з'ясування поглядів проф. В.Резанова на «Іліаду українського народу» драматичний твір Лесі Українки «Кассандра».

Дослідженням та своєрідною відповіддю на монографію А.Музички стала праця В.Резанова «Леся Українка, сучасність і античність». Проф. А. Музичка у своїй праці про Лесю Українку зближає її з настроями, що готували поступову українську інтелігенцію до революції 1905 року – намагається пов'язати поему зі сприйняттям Лесею Українкою самої революції. Грунтовним дослідженням праці Лесі Українки є стаття акад. О. Білецького «Трагедія правди», дослідження А. Гозенпуда «Поетичний театр. (Драматичні твори Лесі Українки)» розвідка Бабишкіна О. «Драматургія Лесі Українки» та М.Зерова «Від Куліша до Винниченка» тощо.

Виклад основного матеріалу. З Кассандрою ми вперше зустрічаємося в одинадцятій пісні «Одіссеї» і тринадцятій «Іліади» Гомера. За ним Кассандра була найпрекрасніша з дочок Пріамових, царя Тройського і мала пророчий дар.

Є окремі відомості про героїню також у Вергілія, Есхіла (трагедія «Агамемнон») та Евріпіда («Троянки»). Образ пророчиці представлений у цих творах побіжно і зовсім не основним. Леся Українка у своїх драматичній поемі зробила образ Кассандри ключовим, а її внутрішній світ поклала в основу твору.

Як зазначає М. Зеров, «Кассандра» Лесі Українки, поряд із «Руфіном і Прісциллою», «У пущі», вирізняється певною статичністю образів у порівнянні з динамічним сюжетом, загостреним конфліктом античних трагедій. «Дійові особи на кону майже не міняються. Ввесь час межі ними точиться розмова, блискуча, багата на ефектні місця, пересипана дотепами, афоризмами, несподіваними зворотами, але якась занадто теоретична, не ілюстрована відповідною чинністю, не покріплена сценічним рухом...» [Зеров 2007, 118].

В драмі «Кассандра» Лесі Українки найповніше втілена загальнофілософська концепція історичного розвитку українського народу. Лесю Українку як драматичного поета, виховують два чинники – події Україні та символізм у літературі. Як революціонер письменниця готується й готує інших до боротьби, підлічує свої сили, зважає сили противника, а як поет-драматург має вона гарний матеріал для драми [Музичка 1925, 85].

Дослідник пояснює цю особливість творення образів зі станом здоров'я поетки. Леся Українка була скута у рухах через хворобу, тому «мусила заглиблятися в собі, зосереджувалась на своїх внутрішніх переживаннях, призвичаювалась до тонких мислительних процесів, до рознімання кожної ідеї на її чинники, погоджені в діалектичному ході, до сприймання кожного життєвого факту, як рівнодіючої двох, у різні сторони скерованих сил» [Зеров 2007, 118].

О. Турган, розглядаючи «Кассандру», акцентує увагу на тому, що письменниця розробила структуру своєї трагедії, наслідуючи стародавні ритуально-міфологічні тексти, створила свою систему міфологем, зображуючи конкретний історичний період та простір [Турган 1998, 315].

М. Ласло-Куцок порівнює «Кассандру» Лесі Українки з «Царем Едіпом» Софокла і знаходить у «театрі ідей» письменниці відповідні концепти трагедійного мислення, наприклад, пророцтво (як марення) Кассандри, що співвідноситься з античним способом пізнання дійсності.

В.Резанов у розвідці «Леся Українка, сучасність і античність» зазначає, що образ Кассандри цікавив письменників античних часів. Есхіл в трагедії «Агамемнон» дає Кассандрі епізодичну роль, зображуючи її віщунство про загибель Агамемнона і свою власну.

Евріпід в трагедії «Троянки» надає їй роль провісниці лихих пригод грекам. У трагедії Сенеки «Агамемнон» Кассандра гордо провіщає йому Агамемнону лихо, а сама під час патетичного монологу гине. Кассандру під ім'ям Олександри в однойменній поемі виводить, надаючи їй тих же функцій, грецький поет Лікофрон [Резанов 1929, 13].

Дослідник згадує й поетів пізніших часів, які також розповідають про віщунство Кассандри щодо загибелі Трої (Бенуа де Сент-Мор, Лайдгет, Шекспір, Шіллер тощо).

Ф. Шіллер присвячує Кассандрі поетичний твір-баладу «Кассандра» (1802, пер. В. Жуковський), де змальовує внутрішній стан, переживання та думки ясновидиці. За автором, доля Кассандри трагічна, оскільки завдяки її тяжкому дару ясновидіння вона задалегідь бачить страшну долю близьких людей, а найголовніше – свою. Це отруювало долю молодої дівчини, робило її життя нестерпним, трагічним.

В. Резанов стверджує, що цей твір Шіллера і зацікавив Лесю Українку. Дослідник припускає, що письменниця критично оцінювала навколишню дійсність і розуміла тяжке становище тогочасної України. В. Резанов проводить аналогію між троянцями та українцями. «... ахайці намагалися зруйнувати Трою, а царська влада — знищити українство; власними почуттями Леся переживала трагедію цієї боротьби, і здається, можна гадати, що саме оця українська боротьба, що оточувала Лесю, і заохотила поетку обробити сагу про аналогічну міфічну боротьбу — троянську,— обробити сагу, що її захоплювала з молодих літ; уживаючи термін рефлексології, українська дійсність, сучасна й історична, стала для Лесі тим подразником, що й обумовив обрання такого сюжету для п'єси, як символічний рефлекс; це й надало певне суб'єктивно-модерне забарвлення постатям і подіям в «Кассандрі» [Резанов 1929, 12].

М. Євшан вважає, що, «заглиблюючись в душу старого грека чи гербея, вона думала про Україну, серцем була при нас, писала навіть про наш час і наші обставини; ... вибрала такий власне екзотичний одяг для своїх творчих задумів — то не тому, щоби віддалятися від нас, а тому, що так їй було краще, мала більше внутрішньої свободи...» [Євшан 1913, 51].

«Намагаючись об'єктивувати свої настрої, втілити їх в пластичних художніх образах, в живих постатях, Леся використовувала образи та постаті стародавньої історії різних країн,— античної Греції, давнього Єгипту, біблійної Юдеї, старої Іспанії» [Резанов 1929, 11].

У створенні поеми поетеса дотримується усіх античних правил і вимог до трагедії: дію починає хор, що поперемінно виконує строфу й антистрофу, тобто відбувається своєрідний діалог – вступ до драматичного дійства.

Такий принцип побудови драми на зразок античної був дуже поширений в європейських літературах кінця ХІХ ст., ним позначена творчість російських поетів – Брюсова, Мережковського, ранні твори Анатолія Франса та інших.

Але дослідник вважає, що письменниця орієнтувалась на зразки драм Шекспіра чи Гете. В цих драмах ряд невеликих сцен, що розігруються майже кожна на іншому місці, в іншій обстановці [Резанов 1929, 28]. Структура ж поеми «Кассандра» абсолютно ідентична до них.

В.Резанов детально аналізує кожен сцену, опис героїв, зроблений письменницею. Уся п'єса підпорядковується розкриттю драми головної героїні.

У першій сцені авторка досить детально описує двох головних героїнь драми, дуже майстерно описує приміщення, де вони знаходяться, заняття, елементи побуту. З чого дослідник робить висновок про те, що поетеса досить гарно володіла антично-грецькою мовою, міфологією, літературою, побутом та культурою. Про що свідчать елементи опису грецьких жінок та їх занять (жінки перебували в гінекею, пряли, мали свічада тощо).

Перша сцена в драмі – це діалог Гелени та Кассандри. В.Резанов запевняє, що такий початок презентації абсолютно протилежних характерів героїнь Леся Українка піддивилася у Софокла (трагедія «Антигона»), чим одразу зацікавила реципієнтів.

Кассандра вважає себе нещасною людиною, оскільки живе в постійній тузі та стражданнях. Знаючи наперед усі трагічні долі своїх рідних, вона глибоко страждає. Пророчиця згадує Епіметея, який все життя прожив із Пандорою, не знаючи якого нещастя вона принесе на землю. І вважає його щасливим, а своє знання вважає за

муку – це, на думку Резанова, ідея Шіллера, яку письменниця запозичила, адаптувавши до свого сюжету.

Тут, у стражданнях героїні письменниця описує скорботу персональну та громадянську. Кассандра інколи тотожна в настроях та переживаннях із письменницею, бо в її уста вона вкладає свої думки, переживання, інколи спогади.

Проф. А.Музичка стверджує, що образ Гелени – це образ влади, за яку йде боротьба між ахайцями та троянцями. А образ Паріса – це культурницька українська інтелігенція, що «тільки живе, як грає сопілці серед отар»[Музичка 1925, 25].

Проф. В.Резанов пропонує по-іншому поглянути на образи Гелени та Паріса, розвинути їх, доповнити. Тут ліпше говорити що Паріс — це та частина української інтелігенції, яка русифікувалася. А прекрасна Гелена — «це завезена московська культура, яка цілком захопила певну частину української інтелігенції, а з другого боку зв'язок із Москвою став джерелом московських замахів на українські вільності»: Коли до нашої землі торкнулась / Червоно-взута білая нога / Твоя, Гелено,— ранила та землю.../ Паріс на нас не глянув, / Устами тільки привітав троянців,/ — На його думки / Сандалія червона наступила... червона, сандалія, що стала московським чоботом для українства [Резанов 1929, 27].

У другій сцені Кассандра пише Сібіллінську книгу на пергаменті. Але дослідник робить припущення, що ця сцена – абсолютна вигадка письменниці, оскільки сібілли, як правило, не записували своїх пророцтв, а якщо й робили це, то лише на деревних або пальмових листах, а згодом на полотні. Схожу сцену ми знаходимо у Фауста (Гете), що оброблює свій німецький переклад євангелії або у Пимена («Борис Годунов» Пушкін), що пише «последнее сказанье» у літописі.

Далі слідує сватання Ахілеса до Поліксени, яке, за твердженням проф. Резанова, запозичено з Шіллерової баллади. У драмі з'являється ще один герой з Гомерівської саги – Долон, образ якого Леся Українка значно переробила, удосконалила, щоб він став достойним кохання Кассандри.

У третій сцені відбуваються події з Іліади, де описана смерть Гектора. Але письменниця обмежилася лише натяками на ці події, піддивившись, за словами Резанова, цю структуру в трагедії Корнеля «Горацій».

За словами А. Музички, Ахілес - це російська ліберальна буржуазія з її протидержавним рухом: так Кассандра передбачила нелад шлюбу Поліксени з Ахілесом. Письмениця, за проф. Музичкою, знала, що Україні для розв'язання політичного, національного та культурного питання не допоможуть надії на російську ліберальну буржуазію... Гектор - українська революційна інтелігенція.

Проф. Резанов припустив, що Гектором тут мусив би з'явитися дядько і вчитель Лесі Українки, Михайло Драгоманов. Але якби авторка справді мала на увазі Драгоманова, то не обмежилася б скупим образом, а звичайно змалювала б цю постать значно докладніше, яскравіше.

«Коли намагатися вбачити в п'єсі Лесі Українки алегоричне змалювання усіх тих дійсних осіб та подій, що про них ми казали угорі, то це буде свавільне перебільшення, велика помилка. Однак, усі ці події... мусили знайти собі певний відгук в «Кассандрі», вплинувши на емоційно забарвлення виставлених міфів про троянських героїв, борців за рідний край, на їх ліричне фарбування» [Резанов 1929, 32].

Вся четверта сцена вийшла в авторки дуже драматична, оскільки Кассандра передбачає смерть свого коханого і нічого не може вдіяти, щоб цьому перешкодити. І коли він помирає, Кассандра у розпачі, тузі, винить себе за те, що не зупинила його, не застерегла, не вберегла. Доповнивши античний міф вигаданою історією, Леся Українка ніби описала власні «спогади про близькі до неї дійсні події, людей — українських революційних робітників та про їхню небезпечну пропагандистську роботу з арештами й «провалами», суворими карами. В розглянутій сцені Леся й відтворює переживання та почуття тих членів революційних організацій (і свої власні з-поміж інших), хто відряджав революційну молодь на небезпечний подвиг революційної боротьби, турбуючись дожидався, як вони повернуться, і нарешті діставав звістку про провал, арешт і т. д.» [Резанов 1929, 34]. Письмениця разом з ними десь на підсвідомому рівні усвідомлювала крах, фіаско цих заходів. І разом з усіма жалкувала, що не застерегла, не врятувала від трагічних наслідків.

У п'ятій сцені авторка описує як пророчиця ставиться до претендента на її руку і серце. Але зустрічаються деякі неточності

в описі деталей. Наприклад, дія, де Кассандра розпустила всіх служниць і сидить сама працює з кужівкою та веретеном, щоб звикати завчасно до того моменту, коли вона буде разом із іншими дівчатами в полоні. Але Кассандра мала знати, що саме вона і не буде в полоні працювати з кужівкою та веретеном. Цей епізод вигадала сама письменниця, але не передбачила того, що Кассандра свою долю не роздивилась.

Деїфоб вимагав від Кассандри пожертви – одружитися з Ономаєм задля порятунку Трої. Кассандра ж знала, що це ніяк не допоможе, адже Троя буде зруйнована за інших подій. Але чоловікова воля пермогла і Кассандра скорилася. І в цій же дії згадується історія про Пентезілею, що даремно загинула за Трою. Леся Українка використала тут міф про амазонку Пентезілею за версією вигаданого автора Дарета («Повість про руйнування Трої»).

У шостій сцені письменниця об'єднує Гелен (птаховорожбита, віщуна, брата Кассандри) з Кассандрою у розмові, одному з них вірили, а другій— ні, одного славили, другу проклинали. Гелен не говорить правду людям, а протиставляє обмірковані хитрі вигадки на користь людям, для їхньої втіхи. Якщо ж його історія не справджувалась, то він завжди мав підготовлену відповідь і міг одурити наївних людей своїм «фрігійським розумом». Цей образ хитрого Гелена Леся Українка розробила сама.

Проф. Резанов припускає, що в цьому протистоянні письменниця разом з І.Франком об'єдналися проти дискусій, сварок, суперечок в РУПі.

Для сьомої сцени, за словами В.Резанова, Леся Українка запозичила матеріал у Вергілія («Енеїда»). Це сцена про руйнування Трої за допомогою дерев'яного коня. У Лесі Українки Гелен пропонує прийняти дар, уводячи в оману троянців, а Кассандра, бачачи їхню поразку, намагається переконати людей в іншому. Але їй як завжди не ймуть віри і вводять дерев'яного коня в місто.

У проф. А. Музички дерев'яний кінь – це маніфест 17 жовтня 1905 року, в якому проголошено конституцію і цим самим придушено будь-який протест та революційні настрої. Але на

думку В. Резанова восьма сцена драми повністю спростовує думки проф. А.Музички.

Сцену з Сіноном письменниця зовсім переробила на свій лад. Сінона, як і у Вергілія, беруть у полон. Кассандрі пропонують убити полоняника, дають їй меча, оскільки вона стверджує, що ця людина є зрадником та ворогом. Але Сінону вдається ввести в оману Кассандру, розчулити її спогадами про її коханого Долона. Кассандра втрачає сили і з її рук випадає меч. Гелен оголошує Сінона за вільного і тим самим дає зрозуміти народу, що йому можна вірити.

На думку В.Резанова, Леся Українка спеціально вводить в драму образи двох ясновидців, щоб показати протилежність і суперечливість їх характерів, тактик у боротьбі. Вона ніби проектує цю ситуацію на тогочасне становище України - боротьба за програму і тактику, що точиться між партіями.

Восьма сцена зазнала безліч редакцій. Проф. Б.Якубський, редактор найновішого видання творів письменниці, надрукував у примітках до «Кассандри» усі варіанти первісної редакції цієї поеми. В цій сцені Гелен дає доручення Деїфобу, щоб той виставив сторожу для пошани. Далі показано святковий бенкет з приводу визволення Трої. А сторожа, що охороняє подарованого коня, виявляє свою ворожнечу проти пануючої верстви, тому що всі бенкетують, а їм доводиться вартувати. Тут письменниця показала класову боротьбу, що існувала на той час в Україні. Але в остаточній редакції письменниця викреслила цей епізод, бо в 1905 році вже почалася відверта боротьба, а не лише її маленькі спалахи.

На скарги сторожі відгукується Паріс і дозволяє їм піти принести дров та розвести вогонь, бо ніч була холодна. Щось схоже знаходимо у Шекспіра («Гамлет»). Там також сторожа скаржилася на холод.

Далі Сінон підлещується до Паріса і відводить його від варті. Кассандра, що пильнувала Палладіон, також виходить з храму на розмову Паріса з Сіноном.

Кассандра докоряє Парісу за сторожу, а той в свою чергу докоряє їй за те, що вона, маючи в руках меч, не наважилася вбити Сінона. На думку В.Резанова, тут Леся описує взаємні докори, які точилися між представниками двох різних течій РУП [Резанов 1929, 48].

І от Кассандра сидить під вартою за те, що начебто намагалася пошкодити подарунок. Вартові поснули, троянці захмеліли та поснули, а Сінон розвів вогонь і цим самим дав знак ахейцям, що чекали в морі, та тім, що знаходились всередині коня. Ахейці почали заходити в будинки до сп'янілих та сонних троянців і винищувати цілі сім'ї.

У ранішій редакції Лесі Українки Кассандра весь цей час несамовито кричить і благає сторожу не спати, а чатувати, бо бачить вже кінець Трої. Кассандра стоїть з веретеном і патерицею в руках; вона шпигає ворога веретеном, її б'ють мечем плазом по руках, веретено випадає; їй до рук прив'язують патерицю, а саму її прикрчують до дерев'яного коня; воїни вбивають варту і віддхилиють камінь над потайним ходом під храмом і випускають військо ахайське.

В остаточні редакції драми Кассандра не заперта, а пробує побудити вартових, подається до царського двору волаючи, назустріч їй з царської брами виходить Сінон, а з ним озброєні еліни, вони скрещують списи і загороджують їй дорогу; вона втікає в храм, припадає до Палладіона; Діомед хапає її за руку, де патериця, Аякс — за волосся. Потім Аякс тягне Кассандру за волосся від Палладіону. Статуя Палладіона хитається і падає додолу; Діомед забирає Палладіон. Далі для більшого сценічного ефекту Кассандру прив'язують до колони і вона закликає Трою прокинутись.

Авторка зобразила сцену пожежі та руйнування Трої дуже яскраво, деталізовано. На думку проф. Резанова, письменниця працювала під свіжими враженнями жорстокого розгрому та ліквідації селянських рухів 1902 року на Україні, коли царська адміністрація розстрілювала голодні натовпи, серед яких було багато жінок та дітей [Резанов 1929, 38].

Кассандра знаходиться в центрі, а коло неї збираються всі жінки царської родини і тужать за вбитими дітьми та чоловіками. У Кассандри починаються ясновидіння: вона розповідає про тяжку долю троянок на чужині. Леся Українка робить проєкцію майбутніх творів, де описує долі жінок, на пророкованих Кассандрою (пізніше з'являться твори Лесі Українки «Гекуба», «Андромаха», «Троянки»).

А сцену Менелая з Геленою письменниця зобразила не в класичному варіанті, де Гелена виступає зрадницею, а обробила варіант Штоля [Штоль 2004, 126]. За зрадливою Геленою женеться розгніваний Менелай, але Афродіта, заступниця Гелени, наповнює серце чоловіка ніжністю та коханням до жінки і меч випадає йому з рук. Гелена тоді підставляє меч до грудей і благає чоловіка вбити її. Цей ефектний жест, вважає В.Резанов, письменниця запозичила з трагедії Евріпіда «Андромаха».

Запал Менелая зникає, — він навіть перепрошує Гелену за свою горячковість,— Гелена простягає руку, Менелай бере її за руку і веде на поле, всі розступаються перед нею з гомоном подиву.

Далі відбувається проекція в часі – справджується видіння Кассандри – Гелена зображена царицею в пишних шатах.

Евріпід у трагедії «Троянки» змальовує Кассандру божевільною. Леся Українка підтримує цю ідею: чути страшний плач та голосіння Гекуби, а Кассандра чує весільний спів «То весільна пісня! / Це мати дочок виряжа до шлюбу! / Касандра все неправду говорила. / Нема руїни! Життя!.. життя!..».

І тут проф. Резанов вбачав відгуки дійсності. Селян за участь в рухах 1902 р. жорстоко покарали; проте ці рухи та кари й репресії розбуркали класову свідомість селянства та зміцнили революційні настрої. Письменниця разом із іншими своїми побратимами не думала відмовлятися від революційної боротьби, передбачаючи безсумнівний в решті решт успіх, перемогу. Тому вона й вклала в уста своїй божевільній героїні зовсім не божевільні слова: «Кассандра все неправду говорила/ Немає горя! є життя! життя!» [Резанов 1929, 41]

За поміткою на рукописі, твір поетеса закінчила у травні 1907 року. Заключні слова відтворюють тогочасні настрої революційної молоді. Висловлюючи ці слова, поетка примушує свою героїню зректися свого песимізму і виголосити заклик до бадьорості. Очевидно, передбачаючи велику революцію, що на руїні сваволі й насильства збудує прекрасне нове життя [Резанов 1929, 64].

Далі Леся Українка пише епілог, в якому показує пишний приїзд Кассандри разом з Агамемноном до його палацу. І знову Кассандра пророкує смерть свою і Агамемнона від руки зрадливих коханців Клітемнестри та Егіста.

У Есхіла фінальна сцена зображена так: відкриваються двері палацу і Клітемнестра стоїть над трупами вбитих Агамемнона й Кассандри.

Проте письменниця не показує виконаного злочину. Агамемнон, Кассандра йдуть у палац, а за ними – Клітемнестра та Егіст. Лишається невідомим, чи вдалося їм здійснити свій лихий намір.

Висновки. Отже, розвідка В.Резанова «Леся Українка, сучасність і античність» абсолютно заперечує класичну інтерпретацію образів та символів драми, зролену різними дослідниками (А.Музичкою, О. Білецьким, А. Гозенпудом, О.Бабишкіним, М.Зеровим, О.Турганом). В.Резанов аналізує джерела, яким скористалася Леся Українка при написанні «Кассандри». В образах трагедії вбачає проекцію на тогочасні політичні та культурні настрої українців.

Класичний образ Паріса у досліджуваному творі дослідник вважає частиною української інтелігенції, яка русифікувалася. А Гелену називає імігрантом московської культури, яка цілком захопила частину української інтелігенції.

На відміну від проф. Музички, який вважає образ Ахілеса російською ліберальною буржуазією з її протидержавним рухом, Резанов припустив, що Гектором єдядько і вчитель Лесі Українки – Михайло Драгоманов.

Образи двох протилежних ясновидців, на думку В.Резанова, Леся Українка спеціально вводить в драму для того, щоб показати боротьбу за програму і тактику, що точилася між партіями.

У сцені, де Кассандра докоряє Парісу за сторожу, а той в свою чергу докоряє їй за те, що вона, маючи в руках зброю, не наважилася вбити Сінона. На думку В.Резанова, тут письменниця описує взаємні докори, які точилися між представниками двох різних течій РУП.

Сцену пожежі та руйнування Трої авторка зобразила дуже яскраво, деталізовано, оскільки працювала під свіжими враженнями жорстокого розгрому та ліквідації селянських рухів 1902 року на Україні.

Фінальна сцена стала апогеєм думок письменниці. В ній збожеволівши від горя Кассандра вигукує оптимістичні слова, які

відобразили віру письменниці у велику революцію, що на руїні сваволі й насильства збудує прекрасне нове життя.

Література:

1. Гозенпуд А. А. Поетичний театр (Драматичні твори Лесі Українки) / А.А. Гозенпуд. – К.: Мистецтво, 1947. – 302 с.
2. Євшан М. Леся Українка / М.Євшан // Літературно-науковий вісник – Т. 64.– Кн. 10.– 1913. – С. 51–52.
3. Зеров М. Українське письменство XIX ст. Від Куліша до Винниченка: лекції, нариси, статті / М. Зеров – Дрогобич: Вид. фірма “Відродження”, 2007. – 568 с.
4. Музичка А. Леся Українка, її життя, громадська діяльність і поетична творчість. / А.Музичка – Одеса: Державне видавництво України, 1925. – 108 с.
5. Резанов В.І. Леся Українка, сучасність і античність. (До питання про літературні джерела творів Л.Українки). / В. Резанов. – Ніжин: Держдруккарня, 1929. – 68.
6. Турган О. «Кассандра» Лесі Українки — авторський “текст-міф” / О.Турган // «Кассандра» Лесі Українки і європейський модерн. – Остріг, 1998. — С. 315.
7. Українка Л. Зібрання творів: У 12 т.– Т.3.: Драматичні твори (1896 – 1906) / Леся Українка. – К.: Наукова думка, 1976. – 399 с.
8. Штоль Г.Ф. Мифы классической древности / Штоль Г.Ф – М.: Директ-Медиа, 2004. - 1245 с.

Режим

доступу:

<http://www.biblioclub.ru/shop/index.php?page=book&id=30419>

Аннотация В статье рассматривается вопрос о рецепции мифологических образов в творчестве Леси Украинки на примере драматической поэмы "Кассандра". Обращается внимание на своеобразие интерпретации античных образов и сюжетов в соответствии с политическими и культурными событиями того времени.

Ключевые слова: Леся Украинка, драма, трагедия, поэма, символ, образ, сцена, исследование, миф, Античность.